

Redaktørkommentar

ET IRONISK TEMA I EN UMULIG TID

Af CAROLINE ARP, ansvarshavende redaktør for Sproglæreren, fransk- og engelsklærer på Lindevangskolen, Frederiksberg

Da det for halvandet år siden ved et hovedstyrelsesmøde i Sproglærerforeningen blev vedtaget, at netop dette nummer af Sproglæreren skulle have temaet Så snak dog! – om mundtlighed i sprogundervisningen, havde ingen kunnet forudse, hvordan foråret 2020 ville tage form.

Af alle de potentielle emner, Hovedstyrelsen kunne have vedtaget, faldt valget på mundtlighed. Det skyldtes, at mundtlighed også skulle være tema for Sproglærerforeningens Sprogkonference i foråret, der netop i år skulle markere 50-året for Sproglærerforeningens oprettelse.

En konference, der skulle vise sig at blive aflyst på grund af forsamlingsforbuddet under coronakrisen, som på konferencens planlagte dato havde sit hidtidige højdepunkt i Danmark.

Ingen havde nogensinde troet, at mundtlighedsartiklerne skulle skrives midt i coronanedlukningen uden almindelig undervisning i skolerne, og at Sproglæreren skulle udkomme midt i genåbningen af skolerne med begrænsede timer og færre fag – og for manges vedkommende helt uden fremmedsprogundervisning i udskolingen.

Falleret fjernundervisning

Jeg tror, de fleste husker, hvor de var, og hvad de lavede onsdag d. 11. marts, da statsministeren på et pressemøde lukkede alle danske skoler og anbefalede forældre at holde deres børn hjemme. Jeg selv indstillede straks mit rettetarbejde af mine 8. klassers franskstile, som var spredt ud over stuegulvet.

”Ingen grund til at kæmpe sig igennem bunken på en onsdag aften, når jeg nok ikke ser dem i morgen”, tænkte jeg.

Torsdag morgen var det en helt uvant stemning, der mødte mig på lærerværelset. Højlydt snak, spredte paniske grin, hovedrysten, flakkende øjne og trækken på skuldrene, alle afventende en retning, en ordre.

’Fjernundervisning’, det var udmeldingen. Jeg måtte straks til tasterne. Med engelsk på to årgange og fransk på fem var der nok at gå i gang med. Jeg spildte den første halve dag på at nærstudere alle de nye portaler og onlinematerialer, jeg pludseligt kunne tilgå. Derefter begyndte jeg at skyde med spreddehagl i form af selvrettende ordforråds- og grammatikopgaver, YouTubevideoer, læringsspil og online prøveeksamener.

Allerede på tredjedagen blev jeg ramt af en personlig krise. Meget af den såkaldte ’fjernundervisning’, som jeg havde lagt ud til mine elever, var alt det, jeg normalt foragter ved sprogundervisning. Ordforrådsstræning uden meningsfuld kontekst, løse grammatikopgaver, selvrettende tests med ubarmhjertige karakterer som eneste svar, opgaver, som ikke kan gennemgås med eleverne og derfor bliver meningsløse for dem. Og værst af alt – minimal mundtlighed.

Efter 14 dage med dårlig smag i munden over ikke at kunne leve op til mine egne faglige forventninger begyndte jeg at tænke i flipped learning.

Som en anden amatør-YouTuber i sweat-pants filmede jeg mig selv, mens jeg gennemgik et sprogligt emne, som eleverne allerede havde lidt kendskab til, hvorefter jeg tildelte dem træningsopgaver. Men selve idéen i at 'flippe' klasselokalet er jo, at instruktionen flyttes hjem i form af præsentationsvideoen, alt imens læreren i det fysiske klasselokale skal agere konsulent for eleverne, der arbejder selvstændigt. Den del kunne jeg heller ikke leve op til og ej heller forvente af alle børnenes forældre. Krydret med onlineklasser, som både elever og lærere blev gradvist bedre til, fandt jeg noget, der mindede om en form. På video introducerede jeg et sprogligt emne, gav en kort skriveøvelse med sprogligt fokus, som jeg kunne give personlig feedback på i MinUddannelse. Men så...

Omstillingsparathed som ekstrem sport

Bedst som jeg begyndte at få noget, der mindede om en hverdag med hjemmearbejdsrutiner og en god undervisningsform med kontinuitet og progression i opgaverne til eleverne, ramte genåbningsmeldingen mig som en knytnæve i maven. Som ansat på en kæmpe skole i Nordeuropas tættest befolkede kommune, Frederiksberg, er det fysisk umuligt at få 0.-5. klasses ca. 600 elever tilbage på skolebænken – vel at mærke med 2 meters afstand. Derfor var der ikke klasselokaler nok til alle de nye mindre hold, og derfor blev min opgave at undervise i et åbent gennemgangsrum i en helt anden bygning end skolen, således at vi hverken havde bøger, rigtige borde og stole, tavler, skærme eller pc'er nok. I begyndelsen svingede mit humør imellem distanceret, sarkastisk ligegyldighed og nervøse sammenbrud. Nu er jeg ved at have vænnet mig til formen og hverdagen med de begrænsede muligheder, omgivelserne tillader. Men så kom beskeden om, at alle klassetrin skal i skole igen. Ny mavepuster. Min omstillingsparathed testes atter.

Når sikkerhed kommer før god sprogundervisning

Når sikkerhed kommer før god sprogundervisning

Ud over de fysiske rammer, der i høj grad kan udfordre den gode, meningsfulde sprogundervisning, kommer hele sikkerheds- og smittefareaspektet. Jeg nåede ca. et kvarter ind i første skoledag efter genåbningen, før jeg indså, at hvis alle mine elever i 4. klasse skulle overholde 2-meterreglen, ville jeg have tinnitus af at høre på mig selv skælde ud, inden dagen var omme. Den bedste løs-

ning indendørs er stilleiddende, individuelle aktiviteter, der ikke kræver, at børnene rører ved noget, de andre børn har været i kontakt med. Gruppearbejde er udelukket, og alle skal selv have et eksemplar af alt. Har man glemt sin bog, må der kopieres, for man kan ikke kigge med hos sidemanden. Har man glemt et viskelæder,

må man strege ud og skrive henover. Jeg har følt mig så dum, når jeg demonstrativt har sprittet en blyant af, som én elev havde lånt af en anden, hvorefter jeg gennem vinduet i pausen har set børnene lege kluddermor i en menneskebunke på græsset i gården.

"Flyt undervisningen udenfor", var anbefalingen. Men naturarealerne er begrænsede på Frederiksberg. Og når vi så endelig går i parken med CL-aktiviteter, hvor eleverne skal quizze og bytte, eller grammatikstafetter, hvor de skal løbe og aflevere ordkort og sætninger, så rører de alligevel ved de samme overflader, som skal sprittes af før, under og efter. Min konklusion er, at coronasikker sprogundervisning er dødssyg og mest af alt minder om de forelæsninger på universitetet, jeg selv pjækkede fra. Røv-til-bænk-undervisningen er åbenbart det nye sort, og det er frustrerende som lærer at skulle vælge enten at have glade, motiverede og læringshungrende unger eller ikke at udsætte børn, forældre og personale for en livsfarlig virus.

Tilbage til fremtiden

Coronakrisen har i den grad udfordret undervisningsrammerne, og det, vi selv opfatter som god sprogundervisning, kan i denne tid synes umuligt at realisere. Selvom det føles, som om vi er på vej mod bedre tider og en fremtid, der ligner det samfund, vi en gang kendte, kan der være lang vej endnu, til at vi kan gå på arbejde og undervise uden at skulle tage en masse sikkerhedsforhold.

Ud over at man ikke skal spise rå flagermus, og at man skal nyse i sit ærme, hvad har lærerne så egentligt lært af denne krise? Jeg tror blandt andet, vi har lært, at vi er ekstremt omstillingsparate, og at undervisning kan være så meget mere end det læringsrum, vi og børnene har været vant til i skolen. Desuden har jeg selv indset, at den tid, jeg har i klassen, er værdifuld, og at den skal fyldes op med børnenes mundtlige output på fremmedsproget. For mundtlighedsaspektet er den del af fremmedsprogsundervisningen, jeg selv har haft sværest ved at fjernundervise i. Men det betyder ikke, at mundtlighedsaspektet ikke kan indgå i fjernundervisningen, og hvem ved, om det var sidste gang, vi blev tvunget til at undervise hjemmefra.

Dette nummers tema er derfor uændret. For mundtlighedsaspektet er – hvad end der er tale om nær- eller fjernundervisning – én af de tre grundstøtjerner i sprogundervisningen, og måske endda den, der afhænger mest af lærerstyring og fysisk tilstedeværelse. Derfor er dette blad propfyldt med spændende læsning om mundtlighed. Både hjemmefra og i det klasserum, vi kender.